

N.Y.C. TIME

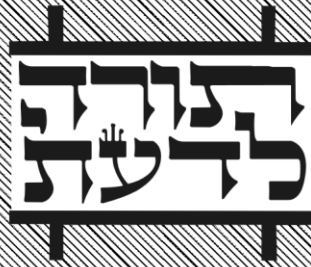
זמן הדלקת נרות - 8:01

סוף זמני ק"ש - 8:48

- 9:24

סוף זמן תפלה - 10:37

דף היומי לשבת: חולין פ"ו

בס"ד, עש"ק פ' ואתחנן - שבת נחמו - פרק ג' - שנת תשפ"ו לפ"ק

פרשת ואתחנן

אלא בתינוקות [ולכן יש להוסיף לימוד התורה בלילה לתינוקות].

והנה בטור (או"ח סי' רל"ח) איתא: ובענין לימוד הלילה, יותר ויותר מבשל יום בני הזהר, כמו שאמרו חז"ל אין רינה של תורה אלא בלילה, שנאמר "קומי רוני בלילה" (איכה ב:יט) וכו'.

ובב"ח שם איתא: האחרונים קיבלו לומר מ'שכבי' עד 'קומי' - 'שכבי'. ומ'קומי' עד 'שכבי' - 'קומי'. דמחג השבועות שאומרים מגילת רות שכתוב בה "שכבי עד הבוקר" (ג:ג), עד תשעה באב שאומרים מגילת איכה שכתוב בה "קומי רוני בלילה לראש אשמורות" (ב:יט) - שכבי, דא"צ לקום קודם אור הבוקר כדי ללמוד תורה כיון דהלילות קצרים. אבל מתשעה באב שאומרים 'קומי' עד חג השבועות שאומרים 'שכבי' - קומי, חייב לקום קודם אור הבוקר בראש אשמורות ללמוד, כיון דהלילות ארוכים.

המג"א (סי' רל"ח סק"א) מביא את דברי הב"ח שמזכיר את הסימן 'מקומי עד שכבי', דהיינו שיש להוסיף לימוד בלילה מתשעה באב עד שבועות, ושוב מביא מהע"ש שכתב מט"ו באב עד ט"ו באייר.

ועיין ברמ"א בהל' תלמוד תורה (יו"ד סי' רמ"ו סע' כ"ג) שכותב: ויש לאדם להתחיל ללמוד תורה [בלילה] מט"ו באב ואילך.

בענין לימוד תורה בלילות אחר ט"ו באב

במשנה בפ"ד דתענית (כו:) תנן: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים. ובגמ' (ל:) איתא: בשלמא יום הכיפורים - משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות, אלא חמשה עשר באב מאי היא. לקמן בגמ' (לא.) מובא: רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו: יום שפסקו מלכרות עצים למערכה. דתניא, רבי אליעזר הגדול אומר: מחמשה עשר באב ואילך תשש כוחה של חמה, ולא היו כורתינן עצים למערכה לפי שאינן יבשין. אמר רב מנשיא: וקרו ליה יום תבר מגל' [פירש"י: שבירת הגרזן, שפסק החוטב מלחטוב עצים]. מכאן ואילך [מחמשה עשר באב ואילך], דמוסיף - יוסיף [המוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו]. ודלא מוסיף - יסיף. מאי יסיף? אמר רב יוסף: תקבריה אימיה [פירש"י: ימות בלא עתו].

בגמ' (ל:) איתא: בשלמא יום הכפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה [וגם משום] שניתנו בו לוחות האחרונות. אלא ט"ו באב, מאי היא וכו'.

הגמ' מביאה כמה טעמים על מה שלא היו ימים טובים כט"ו באב, לבסוף מובא (לא.): רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו, יום שפסקו מלכרות עצים למערכה [פירש"י: לפי שהן לחין, ומאותו הזמן אין כח בחמה לייבשן וחיישינן מפני התולעת, לפי שעץ שיש בו תולעת פסול למערכה וכו']. דתניא, רבי אליעזר הגדול אומר, מחמשה עשר באב ואילך תשש כוחה של חמה ולא היו כורתינן עצים למערכה לפי שאינן יבשין, אמר רב מנשיא, וקרו ליה יום תבר מגל' [פירש"י: שבירת הגרזן, שפסק החוטב מלחטוב עצים], מכאן ואילך, דמוסיף יוסיף, ודלא מוסיף - יסיף, מאי יסיף? תני רב יוסף, תקבריה אימי. ופירש"י: מכאן ואילך - מחמשה עשר באב ואילך, דמוסיף לילות על ימים לעסוק בתורה - יוסיף חיים על חייו, דלא יוסיף - לעסוק בתורה בלילות. תקבריה אימי - כלומר, ימות בלא עתו. וכן איתא בפ"י יש נוחלין (ב"ב קא:).

"ושמעתי ישראל ושמרת לעשות וגו' כאשר דבר ה' אלי אבותיך לך ארץ זבת חלב ודבש. שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" (ו:ג-ד).
למה נסמכה נתינת ארץ ישראל לפ' 'שמע ישראל'?

ושמא יש לפרש הסמיכות עפ"מ שמבארים חז"ל ומובא בפירש"י על פתיחת דברי המשוח מלחמה: "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם" (דברים כ:ג), וז"ל: 'שמע ישראל' - אפי' אין בכם זכות אלא ק"ש בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם.

ולפ"ז יש לומר שזכו לנצח במלחמה ולירש "ארץ זבת חלב ודבש", בזכות ק"ש.

ומה"ט סוף פ' שמע נסמך לפסוק "והי' כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך וגו'" (ו:י:).

מ'קומי' עד 'שכבי' - 'קומי' הוספת לימוד בלילה מט"ו באב ואילך

במשנה בפ"ד דתענית (כו:) תנן: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים. ובגמ' (ל:) איתא: בשלמא יום הכיפורים - משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות, אלא חמשה עשר באב מאי היא. לקמן בגמ' (לא.) מובא: רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו: יום שפסקו מלכרות עצים למערכה. דתניא, רבי אליעזר הגדול אומר: מחמשה עשר באב ואילך תשש כוחה של חמה, ולא היו כורתינן עצים למערכה לפי שאינן יבשין. אמר רב מנשיא: וקרו ליה יום תבר מגל' [פירש"י: שבירת הגרזן, שפסק החוטב מלחטוב עצים]. מכאן ואילך [מחמשה עשר באב ואילך], דמוסיף - יוסיף [המוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו]. ודלא מוסיף - יסיף. מאי יסיף? אמר רב יוסף: תקבריה אימיה [פירש"י: ימות בלא עתו].

ועיין ברמב"ם (הל' תלמוד תורה פ"ב ה"ב) שכותב: מכניסין את התינוקות להתלמד כבן שש כבן שבע לפי כח הבן וכו' ויושב ומלמדן כל היום כולו ומקצת מן הלילה כדי לחנכן ללמוד ביום ובלילה וכו'.

ועיין במגדל עוז שכתב אודות מקור הרמב"ם שפסק דמלמדן כל היום כולו ומקצת הלילה, וז"ל: לפי דעתי זה פסק ממה ששינונו במס' אבות (פ"א מ"ג): ודלא מוסיף יסיף. ואמרו (תענית לא.) מט"ו באב עד ט"ו בניסן [יש להוסיף בלימוד התורה בלילה].

ומובא בגר"א שם מהגמ' דסוף תענית וב"ב (קא:) דמי שאינו מוסיף - יסיף, ומבואר בגמ' דר"ל תקבריה אימי, ולשון זה לא שייך

ועיין בפירושו רבינו גרשום לב"ב (קכא:) בנוגע לשמחה בט"ו באב: יום שפסקו מלכרות עצים למערכה, ולפי שעה שהיו עוסקים לכרות עצי המערכה היו מתבטלים מתלמוד תורה, אבל אותו יום שפסקו עשאוהו יום טוב, שמין ואילך היו עוסקים בתורה. ושוב כותב: דמוסיף מן הלילות על הימים לתלמוד תורה מוסיף ימים לעולם הבא, שמשם ואילך הלילות ארוכים.

בס' דף על הדף (ב"ב קכא:) איתא: דברי רבינו גרשום אלו העתיק הגה"ק מצאנו-קלויזנבורג זצ"ל באגרת שנדפסה במכתבי שפע חיים (ס' רפ"א) להגאון ר' יהודה צדקה ראש ישיבת פורת יוסף בנמקו הסיבה שבישיבתו הק' לא מתקיים חופש בימים אלו שלאחרי תשעה באב.

ומוסיף עוד שבזה יש לבאר מ"ש הכא דתשש כוחה של "חמה", שעל ידי שמרבין בלימוד התורה שנקראת תוש' (סנהדרין כו:), תשש כחו של חמה, היינו האומות העולם שמונין לימות החמה.

בפ"ו דעירובין (סה.) איתא: א"ר שמעון בן לקיש, לא איברי סיהרא אלא לגירסא [לא נברא לילה אלא ללימוד] וכו'. לעיל מיני' מובא: אמר רב יהודה, לא אברי ליליא אלא לשינתא [לא נברא לילה אלא לשינה].

ופי' הרשב"א: כלומר, ליל תקופת תמוז. אבל משם ואילך אדרבה, אמרינן אין רינה של תורה אלא בלילה. ואמרינן מכאן ואילך דמוסיף יסיף.

לקמן בגמ' הנ"ל איתא: אמר רב נחמן בר יצחק, אנן פועלי דיממי אנן. רב אחא בר יעקב זיף ופרע [בהגהות וצינונים מובא גירסא: הוה זיף ביממא ופרע בלילה]. ופירש"י: ה' קובע לו לשנות כך וכך פרקים ביום, וה' רגיל לעסוק ביום, ופעמים שה' טרוד במזונותיו ביום ופורע קביעות עתו בלילה.

בריטב"א איתא: אנן פועלי דיממא אנן - כלומר, ואין משנתנו אלא ביום, כלומר, ודי לו לאדם שיקבע עת כל שהוא לתורה בלילה, כדכתיב: והגית בו יומם ולילה.

ושוב איתא בריטב"א: גרסינן בירושלמי, אנן אגרי דיממא אנן, מה דיזפינן ביממא פרעינן בלילה. ואמרי רבנן דלא איתמר הא אלא בלילי תקופת תמוז שהלילות קצרים, אבל מכאן ואילך, דמוסיף יסיף, כדאיתא בפרק בתרא דתענית, והיינו דאמרינן (מדרש שיה"ש ח') שאין רינה של תורה אלא בלילה.

על הא דאמר רב יוסף שמי שאינו לומד בלילה "תקברי אימי" רבו הפירושים: הענף יוסף על העין יעקב בתענית כותב: לפי שעתה העת ללמוד בלילה, והלימוד השייך ללילה הוא תורה שבעל פה. ודרשו חז"ל (מדרש משלי פ"א): "שמע בני מוסר אביך" (משלי א') - זו תורה שבכתב. "ואל תטוש תורת אמן" (שם). - זו תורה שבעל פה. וזהו "תקברי אימי" - היא תורה שבעל פה וכו'.

בספר עין אליהו (מובא בס' לקט פירושי אגדה חייב עמ' 341) מבואר דאמרו באבות דר' נתן (פכ"ט:ג): הניעור בלילה ואינו פותח פיו בדברי תורה, ראוי לו ומוטב לו שנהפכה לו שלייתו של אמו על פניו ולא יצא לאויר העולם ולא ראה את העולם, עכ"ל. כלומר, ראוי לו למות כנפל ותהי בטן אמו קברו. וזהו "תקברי אימי".

הבן יהוידע מפרש דעל אשה צדיקה כתב שלמה המלך: "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה" (משלי לא:טו), כלומר, היא חרוצה

ומכינה כל צרכי הבית עוד לפני עליית השמש, ובן זה ראה חריצותה ולא למד ממנה לקום אף הוא ללמוד תורה. לכן יקבר ע"י אמו [בס'] לקט פירושי אגדה כתוב דאין הכוונה "על ידה" מעשה הקבורה ממש, אלא כיון שראה מעשיה ולא למד ממנה, זו תשמש סיבה להענשת הבן].

באו"ח (ס' רל"ח) כותב הטור: ובענין לימוד הלילה, יותר ויותר מבשל יום בני הזהר, כמו שאמרו חז"ל, אין רנה של תורה אלא בלילה, שנאמר: "קומי רוני בלילה". גרסינן בעירובין בפרק הדר (סה.), אמר ריש לקיש, לא איברי ליליא אלא לגירסא. וגרסינן בפרק עושין פסין (שם יח:), א"ר ירמיהו בן אלעזר, כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה, שוב אינו נחרב. הילכך, כיון ששעות הלילה נוחין ורצויין ללמוד, המבטלן, ענשו מרובה. כל שכן שאם יארע לאדם מקרה שלא השלים חוקו בלימוד היום שישלימו מיד בו בלילה ולא ידחה כלל כדאיתא בפ' הדר: רב אחא בר יעקב זיף ביממא ופרע בלילה פירושו, ה' לו חוק קבוע ללמוד כך וכך ליום, ופעמים שה' טרוד ביום ולא ה' יכול להשלימו, וה' משלימו בלילה, עכ"ל.

ועיין בב"ח שכתב: האחרונים קיבלו לומר: משכבי עד קומי - שכבי. ומקומי עד שכבי - קומי. דמחג שבועות שאומרים מגילה רות שכתוב פה: "שכבי עד הבוקר" (ג:ג), עד תשעה באב שאומרים מגילת איכה שכתוב בה: "קומי רוני בלילה לראש אשמורות" (ב:יט) 'שכבי', דאין צריך לקום קודם אור הבוקר כדי ללמוד תורה כיון דהלילות קצרים. אבל מתשעה באב שאומרים 'קומי', עד חג השבועות שאומרים 'שכבי' - 'קומי', חייב לקום קודם אור הבוקר בראש אשמורת ללמוד, כיון דהלילות ארוכים.

בהלכות תלמוד תורה (יו"ד ס' רמ"ו סע' כ"ג) איתא: מי שרוצה לזכות בכרתה של תורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחת מהן בשינה באכילה ושת' ושיחה וכיוצא בהן אלא בדברי חכמה ותלמוד תורה, ומוסיף הרמ"א: כי אין אדם לומד רוב חכמתו כי אם בלילה. ויש לאדם להתחיל ללמוד בלילה מחמשה עשר באב ואילך. ומאן דלא מוסיף - יסיף.

המג"א (ריש ס' רל"ח) מביא זה בשם הב"ח, ומוסיף: ובע"ש כתב, מט"ו באב עד ט"ו באייר. ויש אומרים דזמן שינה הוא ח' שעות, וסימן: "שנתי אז ינוח לי" (איוב ג:יב). ונראה לי דהכל לפי מה שהוא אדם, וכמו שכתוב ס' רל"א, עיי"ש.

והנה מהנ"ל חזינן דיש חילוקי דיעות בנוגע למאיזה יום יש להתחיל להוסיף לימוד בלילה - מהגמ' בתענית, והרמ"א והע"ש (המובא במג"א) מוכח דיש להוסיף לימוד בלילה מט"ו באב. אמנם, ממה שמביא הב"ח [מקומי ועד שכבי] משמע שיש להוסיף מתשעה באב.

ושמא יש לפרש דלמבוגרים יש להוסיף לימוד בלילה מט"ו באב, כדמובא בגמ' תענית ועוד, אבל מה שמובא ע"פ הסימן 'מקומי עד שכבי' דיש להוסיף מתשעה באב, זהו בנוגע ללימוד תינוקות בלילה [שלפי הגר"א מה שאחז"ל דלא מוסיף תקברי אימי, שייך לגבי תינוקות], ואנו מדקדקים ביותר להוסיף לימוד עם התינוקות מתשעה באב מפני שביטול תורה של תשב"ר גרם להסתלקות השכינה ולחורבן ביהמ"ק, כדאיתא בפ' כל כתבי (שבת קיט:). אמר רב המנונא, לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן. ואמרו במדרש (איכ"ר פ"א ל"ג): בא וראה כמה חביבין תינוקות לפני הקב"ה, גלתה סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם, גלו משמרות ולא גלתה שכינה עמהם, וכיון שגלו תינוקות גלתה שכינה עמהם. הדא הוא דכתיב "עולליה הלכו שבי לפני צר" (איכה א:ה), מיד "ויצא מבת ציון כל הדרה" (שם יו:). ועיין בסמוך מה שנביא עוד בענין זה.

בש"ך (יו"ד סי' רמ"ו ס"ק כ"ה) איתא: כתב הפרישה, נראה לי, כל לילותיו כמשמעו, דאפילו בלילי תקופת תמוז הקצרים ג"כ ילמוד - אחד המרבה ואחד הממעיט מכל מקום ילמוד מעט. ומה שכתוב (עירובין סה.) לא איברא לילה אלא לשינתא, ומוקמינן לה (תוס') שם) בלילי תקופת תמוז, נראה לי דרצונו לומר דאז יהי' לו עיקר הלילה לשינה, ועל דרך שאמרו: לא איברא סיהרא אלא לגירסא, ומוקי לה בלילי תקופת טבת הארוכים, ובודאי אז ג"כ צריך לישן ולא ילמד כל הלילה, אלא רצונו לומר העיקר יהי' לו אז ללמוד מחמת אריכות הלילות וכו', עכ"ל.

ועיין בכף החיים (סי' רל"ח סק"ה) שמביא דמשמע מהזוהר הקדוש דאין חילוק בין לילות ארוכים ללילות קצרים, אלא בכל לילה ולילה חייב ללמוד, עיי"ש.

והנה בהלכות מלמדים (יו"ד סי' רמ"ה סע' י"א) איתא: יושב ומלמד כל היום וקצת מהלילה כדי לחנכם ללמוד ביום בלילה. וכן כתב הרמב"ם (הל' תלמוד תורה פ"ב ה"ב): מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה וכו' ויושב ומלמד כל היום כולו ומקצת מן הלילה כדי לחנכן ביום ובלילה וכו', עכ"ל.

וכבר תמה החת"ס (שו"ת חו"מ סי' צ"ב) מה מקורו של הרמב"ם. אמנם, הגר"א בביאורו ליו"ד (סי' רמ"ה ס"ק כ') כותב: יושב ומלמד וכו' - כמו שכתוב בסוף תענית ובבא בתרא (קכא.): דמוסיף

[יוסיף ודלא מוסיף - יסיף. מאי יסיף וכו' תקברי' אימי']. ולשון "תקברי' אימי" לא שייך אלא בתינוקות, עכ"ל. משמע מביאור הגר"א דענין הלימוד בלילה, שלגביו נאמר "דלא מוסיף - יסיף", שייך בעיקר בתינוקות כיון שרק בהם שייך לשון תקברי' אמ'.]

וכן משמע במגדל עוז על הרמב"ם שכתב: לפי דעתי זה פסק ממה ששינונו במס' אבות: דמוסיף יסיף ודלא מוסיף וכו', ואמרו (תענית ל"א) מט"ו באב עד ט"ו בניסן. ואם יש לו ראי' אחרת לא ידעתי.

ועיין במאירי סוף תענית, דאירי בחמשה עשר באב וכותב: ויש מעלה אחרת ליום זה, שאף הוא יום שניתן לשיעור התלמידים להיות מתחילים ללמוד בלילות, ועליו אמרו: דלא מוסיף יסיף, עכ"ל.

ועיין בספר בתורתו יהגה (ח"א עמ' כ') שכותב: ונראה דכל זה בזמנם דוקא שעדיין לא היתה התאורה (lights) כבימינו, וזמני השינה היו תלויים בשינויים שבין היום ללילה, ולכן בתקופת תמוז שהימים מאריכים והלילות מתקצרים היו רגילים לילך לישון בתחילת הלילה ולקום באור היום כדי להרויח שעות אור (עי' מ"ב סימן נ"ח ס"ק ב'), משא"כ בזמנינו אין משמעות לענין זה בהבדלים שבין יום ללילה דגם בתקופת תמוז לא הולכים לישון בתחילת הלילה וכן הורגלו הקטנים, וא"כ דין זה צריך להיות נוהג בשנה בכל ימות השנה שתמיד יש לחנכם בלימוד הלילה, ומ"מ כתב לי הגר"ח קניבסקי שליט"א דגם בימינו מט"ו באב ואילך הוא יותר מצוה מאשר בלילות הקצרים.

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
 לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
 לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHAS VAES'CHANAN
 © COPYRIGHT 2026
 BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לז"נ אסתר בת שלמה זלמן שטרן ע"ה

רוחמה ליבא בת רבקה לרפו"ש
 צביה חיה בת לאה ברעניא לרפו"ש

“ואתחנן אל ה'” (ג:כג)

“And I pleaded with Hashem ...”

The Midrash notes that Moshe *Davened* 515 Tefillos - which corresponds to the numerical value of *Voes'chanan*.

The Pnei Yehoshua (Brachos 32a) notes that Rashi explains *בעת ההיא* as being after Moshe conquered the lands of Sichon and Og. Now, according to Chazal (Baba Basra 121a) that took place on the day that the *מתי מדבר* stopped dying - the fifteenth of Av. Thus, Moshe began his entreaties to Hashem to allow him to enter Eretz Yisroel.

If you calculate the number of Tefillos from the 15th of Av until the 7th of Adar [when Moshe died] and do not count the Shabbosos or Yomim Tovim [when it is forbidden to offer supplications] the total will come to 515.

“וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים” (ד:לט)

“And you shall know today, and return to your heart that Hashem is the G-d ...”

Hagaon Reb Yisroel Salanter, Z'T'L, said that it is not sufficient to know and accept the fact that Hashem is G-d. One must believe it so strongly that it must permeate his every fiber and be the guide of all his actions. As great as the distance from not knowing to knowing is, that is how greatly *וידעת* differs from *לבבך אל*.

“שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד” (ו:ד)

“Hear, Yisroel, Hashem is our G-d, Hashem is One.”

Why did Rabbeinu Hakodosh begin Shas with the law of *Krias Shema* of *Arvis*?

The *Vilna Gaon, Z'T'L*, noted that the reason is because the very first Mitzva which every Jew must perform when he becomes an adult is *Krias Shema*, because he becomes Bar Mitzva at the conclusion of his twelfth year, at nightfall.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'asch)

The Shulchan Aruch (Orach Chaim 25:9) rules that it is forbidden to speak between putting on the *Shel Yad* and the *Shel Rosh*.

The Acharonim mention that even without talking one

should not make a *Hefseik* (interruption) between the *Shel Yad* and *Shel Rosh*.

The Shulchan Aruch (Orach Chaim 28:3) mentions the custom of kissing the Tefillin before putting them on.

The Nimukei Orach Chaim (28:3) points out that it would seem that one should not kiss the *Shel Rosh* before putting it on to avoid any additional *Hefseik*. However, since the Beis Yosef cites the custom of kissing the Tefillin from the Ge'onim, whose words are considered *Divrei Kabbala*, kissing the Tefillin would be considered a Mitzva and not a *Hefseik*.

The Igros Moshe (Orach Chaim IV:10) writes that even through kissing the Tefillin is not a part of the Mitzva, since it takes such a minimal amount of time, it is not considered a *Hefseik*.

It is interesting to note that in the Sefer, Mitzvas Tefillin (81) the Shala writes that the Maharash did not kiss his *Shel Rosh* to avoid a *Hefseik*.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) According to Chazal, all the blind, crippled, and otherwise handicapped people were healed at *Matan Torah*. When did their infirmities return?
- 2) Does the Mitzva of “You shall not spare any soul” concerning the seven nations which inhabited *Eretz Canaan* apply also to their animals as it does to the animals of *Amaleik*?
- 3) If a father is blind, must his son stand up for him when he enters the room? If the son is blind, must he stand up for his father when he hears his father approaching?
- 4) In how many places in the Torah are the *Sheva U'mos* [seven nations of *Canaan*] mentioned in one Posuk?
- 5) Which version of the *Aseres Hadibros* was written on the second Luchos?
- 6) What is *יהא שמ' רבא וכו'* the Aramaic equivalent of?
- 7) From where in our Parsha do we see that Tefilla must be recited to a pleasant tune?
- 8) In what way were Moshe's Tefillos to Hashem to allow him to enter Eretz Yisroel similar to Tefillos of the Malachim?
- 9) In which Tefilla that we recite twice daily are the

Aseres Hadibros alluded to?

- 10) How did Re'uven merit having the first *Ir Miklat* mentioned in the Torah situated in his portion of Eretz Yisroel?
- 11) What happened when Moshe instructed Bnei Yisroel after Matan Torah that they should return to their tents (6:27)?
- 12) If one put on his Tefilla Shel Rosh and recited a Bracha on it before he put on his Tefilla Shel Yad, must he remove his Shel Rosh and put on his Shel Yad and finally return his Shel Rosh again?
- 13) Are women obligated to recite Kri'as Shema on time?

ANSWERS

- 1) According to Chazal, when Bnei Yisroel sinned with the Eigel, all their infirmities that had been healed at Matan Torah returned (Bamidbar Rabba 7; Tosafos, Avoda Zora 5a, D.H. Elah).
- 2) The prohibition of: "You shall not spare any soul" does not apply to the animals of the *Sheva U'mos* (see Devorim 2:35; Yehoshua 11:14; Meshech Chochma on Devorim 20:16).
- 3) A son must stand up for his father even if the father is blind (Chiddushei Rabbi Akiva Eiger, Yoreh Deah 2:10:7). If the son is blind, he should stand up for his father (Nachalos Tzvi, ibid.; Pischei Teshuva 6).
- 4) The *Sheva U'mos* are mentioned only once in the Torah in one Posuk - Devorim 7:1.
- 5) The Ramban in Parshas Yisro seems to indicate that the second *Luchos* had the *Aseres Hadibros* of Parshas Yisro written on them. However, the *Maharam Alshakar* (Teshuvos, 102) is of the opinion that the *Aseres Hadibros* of Parshas *Voes'chanan* were written on the second *Luchos*.
- 6) ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (see Targum Yerushalmi; Bereishis 49:1; Emes L'Yaakov, Devorim 6:4).
- 7) The Panei'ach Raza (3:23) states that the numerical values of the words *Va'eschanan*, *Tefilla* and *Shira* are the same (515): This alludes to the need for Tefilla to be recited to a tune with a pleasant voice.
- 8) The number of Tefillos that Moshe Davened - 515 - which is the numerical value of the word *Voes'chanan* corresponds to the number of Tefillos that the Malachim recite daily (Yalkut Re'uveni, cited in Otzar Hamidrashim, Devorim 3:23).
- 9) Kri'as Shema (see Yerushalmi Brachos 1:1).
- 10) By being the first one who attempted to save Yoseif (Makos 10a).
- 11) All of the women became pregnant with male children (Rashi, Shabbos 69b).
- 12) The Be'ur Halacha (25, D'H' Paga) cites different views. The Mishna Berura (22) rules that one should just leave the Shel Rosh on and then put on the Shel Yad.
- 13) Although they should recite *Kri'as Shema*, it is not obligatory for them to recite it before the end of *Z'man Kri'as Shema* (Eishel Avrohom, Aruch Hashulchan, Orach Chaim 70:2).

NOW AVAILABLE

The sefer **נר מתתיהו** is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer **מצא טוב שמחות** and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

The material for this issue has been reprinted from previous years